

	I	EØS-ORGANER	
	1.	EØS-rådet	
	2.	EØS-komiteen	
	3.	Parlamentarikerkomiteen for EØS	
	4.	Den rådgivende komité for EØS	
	II	EFTA-ORGANER	
	1.	EFTA-statenes faste komité	
	2.	EFTAs overvåkningsorgan	
2009/EØS/36/01		Rekommandasjon fra EFTAs Overvåkningsorgan av 5. november 2008 om relevante produkt- og tjenestemarkeder innen sektoren for elektronisk kommunikasjon som kan pålegges forhåndsregulering i henhold til rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5cl (europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester), tilpasset ved avtalens protokoll I og ved de sektormessige tilpasninger i vedlegg XI til avtalen.	1
2009/EØS/36/02		Godkjenning av statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 3 (Norge)	8
2009/EØS/36/03		Ikke statsstøtte i betydningen av EØS-avtalens artikkel 61 (Norge)	9
2009/EØS/36/04		Melding fra EFTAs overvåkningsorgan om gjeldende rentesatser for tre EFTA-stater for tilbakebetaling av statsstøtte og for referanse- og kalkulasjonsrenter, med virkning fra 1. mars 2009	10
	3.	EFTA-domstolen	
	III	EF-ORGANER	
	1.	Rådet	
	2.	Kommisjonen	
2009/EØS/36/05		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.5570 – Platinum/Delphi)	11

2009/EØS/36/06

Statsstøtte – Det forente kongerike – Statsstøtte C 14/08 (tidl. NN 1/08) – Omstrukturingsstøtte til Northern Rock – Innbydelse til å sende inn merknader i henhold til EF-traktatens artikkel 88 nr. 2 12

3. Domstolen

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

REKOMMANDASJON FRA EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN av 5. november 2008

2009/EØS/36/01

om relevante produkt- og tjenestemarkeder innen sektoren for elektronisk kommunikasjon som kan pålegges forhåndsregulering i henhold til rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5cl (europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester), tilpasset ved avtalens protokoll I og ved de sektormessige tilpasninger i vedlegg XI til avtalen

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN –

som henviser til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde⁽¹⁾,

som henviser til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol, særlig artikkel 5 nr. 2 bokstav b),

som henviser til rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5cl (*europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester*)⁽²⁾, tilpasset ved avtalens protokoll I og ved de sektorvise tilpasninger i vedlegg XI til avtalen, særlig artikkel 15,

som henviser til Overvåkningsorganets vedtak nr. 194/04/COL av 14. juli 2004 som gir en rekommendasjon om relevante markeder innen sektoren for elektronisk kommunikasjon som kan pålegges forhåndsregulering og retningslinjene for markedsanalyse og vurdering av betydelig markedsrett, og som tar følgende i betraktning:

- 1) Rammedirektivet fastsetter rammeregler for sektoren for elektronisk kommunikasjon som er ment å imøtegå samvirkningstendenser ved å inkludere alle elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester innenfor direktivets virkeområde. Målet med rammereglene er å redusere antallet forhåndspålagte sektorspesifikke regler gradvis etter hvert som konkurransen på markedet utvikles.
- 2) Rammedirektivets artikkel 15 fastsetter at EFTAs overvåkningsorgan (heretter kalt Overvåkningsorganet) etter offentlig høring og samråd med de nasjonale reguleringsmyndigheter i EFTA-statene skal vedta en rekommendasjon om relevante produkt- og tjenestemarkeder.
- 3) Formålet med denne rekommendasjonen er å identifisere produkt- og tjenestemarkeder der forhåndsregulering kan være berettiget i henhold til rammedirektivets artikkel 15 nr. 1. Formålet med enhver forhåndsregulering er i siste instans å gi fordeler for sluttbrukerne ved å gjøre detaljmarkedene konkurransedyktige på bærekraftig basis. Definisjonen av relevante markeder kan endres og blir endret over tid etter hvert som produktene og tjenestene utvikler seg, og mulighetene for substitusjon innen tilbud og etterspørsel endrer seg. Ettersom rekommendasjonen av 14. juli 2004⁽³⁾ har vært i kraft i mer enn fire år, bør den nå revideres på grunnlag av markedsutviklingen i EØS. Denne rekommendasjonen erstatter følgelig rekommendasjonen av 14. juli 2004 (vedtak nr. 194/94/COL).

⁽¹⁾ Heretter kalt EØS-avtalen.

⁽²⁾ EFT L 108 av 24.4.2002, s. 33. Direktivet endret ved forordning (EF) nr. 717/2007 (EUT L 171 av 29.6.2007, s. 32). Heretter kalt rammedirektivet.

⁽³⁾ EFTAs overvåkningsorgans rekommendasjon av 14. juli 2004 om relevante produkt- og tjenestemarkeder innen sektoren for elektronisk kommunikasjon som kan pålegges forhåndsregulering i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, som innlemmet i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EUT L 113 av 27.4.2006, s. 18, og EØS-tillegget nr. 21 av 27.4.2006, s. 33). Vedtatt ved vedtak nr. 194/04/COL.

- 4) I henhold til rammedirektivets artikkel 15 nr. 1 skal Overvåkningsorganet definere markeder i samsvar med prinsippene i konkurranseretten. Prinsippene i konkurranseretten benyttes derfor i denne rekommandasjonen for å sette grenser for produktmarkeder innenfor sektoren elektronisk kommunikasjon, mens identifikasjon eller utvalg av definerte markeder for forhåndsregulering er avhengig av at disse markedene har kjennetegn som berettiger forhåndsregulering. Terminologien som benyttes i denne rekommandasjonen er basert på rammedirektivet og direktiv 2002/22/EF⁽⁴⁾. I henhold til rammedirektivet kan nasjonale reguleringsmyndigheter definere relevante markeder tilpasset nasjonale forhold, særlig relevante geografiske markeder innenfor sine land.
- 5) Utgangspunktet for identifisering av markeder i rekommandasjonen er en beskrivelse av detaljmarkeder fra et framtidrettet perspektiv, der det tas hensyn til muligheten for substitusjon på tilbudssiden og på etterspørselssiden. Når detaljmarkeder er definert, må relevante engrosmarkeder så defineres. Dersom markedet nedstrøms i stor grad betjenes av et vertikalt integrert foretak, eller flere slike, kan det være vanskelig for eventuelle ikke-integrerte foretak å få tilgang til nødvendige ytelser. Følgelig kan det for å avgjøre om markedet bør forhåndsreguleres, være nødvendig å konstruere et teoretisk oppstrøms engrosmarked. Markeder i den elektroniske kommunikasjonssektoren er ofte tosidige, i den forstand at de omfatter tjenester som gis via nettverk eller plattformer som bringer sammen brukere fra begge sider av markedet, eksempelvis sluttbrukere som utveksler kommunikasjon, eller sendere og mottakere av informasjon eller innhold. Disse aspektene må tas i betraktning når man vurderer identifisering og definering av markeder, ettersom de kan påvirke både måten markedene er definert på, og hvorvidt de er av en slik karakter at de rettferdiggjør innføring av forhåndsregulering.
- 6) For å identifisere markeder som kan pålegges forhåndsregulering, må de følgende kumulative kriterier anvendes. For det første må det foreligge høye og varige etableringshindringer. Disse kan være av strukturell, rettslig eller reguleringsmessig art. Fordi markeder for elektronisk kommunikasjon er dynamiske, og på grunn av måten de fungerer på, må imidlertid mulighetene for at etableringshindringer fjernes innenfor en relevant tidsramme også tas i betraktning når det foretas en framtidrettet analyse for å identifisere relevante markeder for mulig forhåndsregulering. Det andre kriteriet er derfor at det bare identifiseres markeder som har en struktur som ikke beveger seg i retning av effektiv konkurranse innenfor det relevante tidsrommet. Dette kriteriet medfører at konkurranseforholdene bak etableringshindringene må undersøkes. Det tredje kriteriet er at anvendelsen av konkurranserettenens regler alene ikke kan bøte på de aktuelle markedsmanglene.
- 7) Hovedindikatorerne som må tas i betraktning ved vurdering av de første og andre kriteriene tilsvarer de som undersøkes ved en framtidrettet markedsanalyse, særlig indikatorer for etableringshindringer hvis det ikke forekommer regulering (inkludert omfanget av irreversible kostnader), markedsstruktur, markedsutviklingen og markedsdynamikken, inkludert indikatorer som markedsandeler og utviklingen av disse, markedspriser og utviklingen av disse, og omfanget og utstrekningen av konkurrerende nettverk eller infrastrukturer. Ethvert marked som innfrir disse kriteriene hvis det ikke foreligger forhåndsregulering, kan pålegges forhåndsregulering.
- 8) Fra et konkurransemessig synspunkt bør nye og kommende markeder i henhold til rammedirektivet ikke pålegges for strenge forpliktelser, selv om det foreligger en fordel ved å være først ute. Nye og kommende markeder regnes for å omfatte produkter og tjenester som er så nye at det er svært vanskelig å forutsi etterspørsel eller vilkår for etablering og tilførsel, og følgelig vanskelig å anvende de tre kriteriene. Formålet med at nye og kommende markeder ikke utsettes for reguleringstiltak i konkurransens navn er å fremme innovasjon som fastsatt i rammedirektivets artikkel 8. Samtidig må det hindres at et ledende foretak får for sterkt grep om et slikt marked, slik det også framgår av Overvåkningsorganets retningslinjer for markedsanalyse og vurdering av sterk markedsstilling i henhold til rammereglene for elektroniske kommunikasjonsnett og tjenester⁽⁵⁾. Gradvis oppgradering av eksisterende nettverksinfrastruktur fører sjelden til et nytt eller kommende marked. Det at et produkt ikke kan substitueres, må fastslås både fra tilbuds- og etterspørselssidens perspektiv for det kan konkluderes med at det ikke er del av et allerede eksisterende marked. Det at det oppstår nye

⁽⁴⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/22/EF av 7. mars 2002 om leveringspliktige tjenester og brukerrettigheter i forbindelse med elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester (direktivet om leveringspliktige tjenester) (EFT L 108 av 24.4.2002, s. 51), innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5cm ved EØS-komiteens beslutning nr. 11/2004 (EUT L 116 av 22.4.2004, s. 60, og EØS-tillegget nr. 20 av 22.4.2004, s. 14).

⁽⁵⁾ EFTAs overvåkningsorgans retningslinjer av 14. juli 2004 for markedsanalyse og vurdering av sterk markedsstilling i henhold til rammereglene for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester omhandlet i vedlegg XI til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EUT C 101 av 27.4.2006, s. 1, og EØS-tillegget nr. 21 av 27.4.2006, s. 1).

detaljtenester kan føre til et nytt avledet engrosmarked, i den utstrekning detaljtenestene ikke kan ytes med eksisterende engrosprodukter.

- 9) To typer av etableringshindringer er relevante for denne rekommandasjonens formål: strukturelle hindringer og rettslige eller reguleringsmessige hindringer.
- 10) Strukturelle etableringshindringer stammer fra opprinnelige kostnads- eller etterspørselsforhold som skaper ulike forhold for etablerte operatører og nye operatører, som igjen vanskeliggjør eller hindrer markedsetablering for sistnevnte. For eksempel vil det kunne konstateres store strukturelle hindringer dersom markedet kjennetegnes av absolutte kostnadsfordeler, betydelige stordriftsfordeler og/eller breddefordeler, kapasitetsbegrensninger og høye irreversible kostnader. I dag kan slike hindringer fremdeles identifiseres ut fra den utbredte bruken og/eller leveringingen av lokale aksessnett til fast sted. En tilknyttet strukturell hindring kan også forekomme når tjenesteytingen krever en nettverksdel som det teknisk sett ikke er mulig å kopiere, eller den kan kopieres bare til en pris som gjør etablering uøkonomisk for konkurrenter.
- 11) Juridiske eller reguleringsmessige hindringer bygger ikke på økonomiske forhold, men stammer fra reguleringsmessige, administrative eller andre sentrale tiltak som har direkte innvirkning på vilkårene for operatørers etablering på og/eller posisjonering i det relevante marked. Et eksempel på en juridisk eller reguleringsmessig hindring som motvirker etablering på et marked er en grense for hvor mange foretak som kan ha tilgang til spektrum for yting av underliggende tjenester. Andre eksempler på juridiske eller reguleringsmessige hindringer, er priskontroll eller andre prisrelaterte tiltak foretakene er pålagt, som påvirker ikke bare markedsetablering, men også foretakenes posisjonering på markedet. Juridiske eller reguleringsmessige hindringer som kan fjernes innenfor den relevante tidsperioden bør ikke vanligvis anses som en økonomisk etableringshindring som oppfyller det første kriteriet.
- 12) Etableringshindringer kan også bli mindre relevante når det gjelder innovasjonspregede markeder som kjennetegnes av kontinuerlige teknologiske framskritt. På slike markeder stammer konkurransebegrensninger ofte fra trusselen om nyskaping fra potensielle konkurrenter som ikke ennå er i markedet. I innovasjonspregede markeder kan dynamisk eller langsiktig konkurranse forekomme mellom selskaper som ikke nødvendigvis er konkurrenter på et eksisterende "statisk" marked. Denne rekommandasjon identifiserer ikke markeder der etableringshindringer ikke forventes å vedvare i overskuelig tid. Når man vurderer om etableringshindringer forventes å vedvare dersom markedet ikke reguleres, er det nødvendig å undersøke om andre aktører har kunnet komme seg inn på markedet ofte og med hell, og om dette har skjedd eller kan ventes å skje i tilstrekkelig og vedvarende grad til å begrense markedsmakten. Relevansen av etableringshindringer vil blant annet avhenge av minste effektive produksjonsskala og hvilke kostnader som er irreversible.
- 13) Selv om et marked kjennetegnes av store etableringshindringer, kan andre strukturelle faktorer i markedet indikere at det utvikler seg mot en effektiv konkurranse innenfor det relevante tidsrommet. Dynamikk i markedet kan for eksempel oppstå ved teknologisk utvikling, eller ved konvergens av produkter og markeder som kan føre til at konkurransemessige faktorer kommer inn i bildet mellom operatører i forskjellige produktmarkeder. Dette kan også være tilfellet for markeder med et begrenset, men tilstrekkelig antall foretak som har ulike kostnadsstrukturer og som møter priselastisk markedsetterspørsel. Det kan også forekomme overkapasitet i et marked som normalt tillater rivaliserende selskaper å øke produksjonen svært raskt som en reaksjon på enhver prisøkning. I slike markeder kan markedsandelene endres over tid og/eller man kan observere at prisene faller. Når markedsdynamikken endrer seg raskt, må man være nøye med å velge relevant tidsperiode for å gjenspeile de aktuelle utviklingstrekkene i markedet.
- 14) Beslutningen om at det er berettiget å forhåndregulere et marked bør også avhenge av en vurdering av hvorvidt konkurranseretten er tilstrekkelig til å løse de markeds mangler som følger av at de to første kriteriene er innfridd. Konkurranserettslige inngrep vil sannsynligvis ikke være tilstrekkelig der det trengs store inngrep for å motvirke en markeds mangel, eller der hyppige og/eller raske inngrep er helt nødvendige.

- 15) Anvendelsen av de tre kriteriene bør begrense antallet markeder innen den elektroniske kommunikasjonssektoren der forhåndsregulering blir brukt, og dermed bidra til målet i rammereglene om at forhåndsregulering skal reduseres gradvis etter hvert som konkurransen i markedet utvikler seg. Disse kriteriene er kumulative, så hvis ett av dem ikke er innfridd, bør forhåndsregulering av markedet ikke ses som berettiget.
- 16) Regulering av detaljsalg bør bare innføres dersom nasjonale reguleringsmyndigheter mener at målet om å sikre effektiv konkurranse og ivareta samfunnsinteressene ikke kan nås gjennom tiltak rettet mot engrosleddet eller forhåndsvalg av operatør eller fast operatørvalg. Ved å gripe inn i engrosleddet, deriblant med rettsmidler som kan påvirke detaljmarkedene, kan EØS-statene påse at en så stor del som mulig av verdikjeden holdes åpen for normal konkurranse, noe som sikrer det beste resultatet for sluttbrukerne. Denne rekommandasjonen utpeker derfor hovedsakelig engrosmarkeder, der en rimelig regulering har til hensikt å rette opp en mangel på reell konkurranse som viser seg på sluttbrukermarkedene. Dersom en nasjonal reguleringsmyndighet påviser at inngrep på engrosmarkedet ikke har hatt den ønskede virkning, kan det være berettiget å forhåndsregulere det relevante detaljmarkedet, forutsatt at de tre kriteriene ovenfor er oppfylt.
- 17) Kommisjonen utstedte 17. desember 2007 en ny rekommandasjon 2007/879/EF⁽⁶⁾ om relevante produkt- og tjenestemarkeder innen sektoren for elektronisk kommunikasjon som kan pålegges forhåndsregulering i henhold til rammedirektivet.
- 18) Utgangspunktet for revisjonen av Overvåkningsorganets rekommandasjon om relevante markeder er Kommisjonens nye rekommandasjon, samt de vurderinger Kommisjonen har gitt uttrykk for i redegjørelsen for rekommandasjonen. I revisjonsprosessen har Overvåkningsorganet tatt det standpunkt at sammenligningen av markedsutviklingen bør gjøres i forhold til en EØS-standard og ikke bare ut fra markedssituasjonen i de enkelte EFTA-statene.
- 19) På grunnlag av markedsutviklingen i EFTA-statene samt kommentarer som er kommet i høringsrunden og andre opplysninger som er tilgjengelige for Overvåkningsorganet, ser det ut til at markedet for elektronisk kommunikasjon i de tre EFTA-statene ikke kan antas å avvike i større grad fra gjennomsnittsmarkedene i Den europeiske union eller EØS som helhet, enn hva markedene i de enkelte EU-medlemsstatene gjør i forhold til det samme gjennomsnittet.
- 20) Formålet med EØS-avtalen er å etablere *"et dynamisk og ensartet europeisk økonomisk samarbeidsområde, som er grunnlagt på felles regler og like konkurransevilkår"*.⁽⁷⁾ Sett i lys av dette formålet og de ovenstående betraktninger, vedtar Overvåkningsorganet en rekommandasjon som er tilpasset Kommisjonens rekommandasjon med henblikk på å sikre ensartet gjennomføring av det felles regelverket, og rettslig forutsigbarhet for aktørene innen sektoren for elektronisk kommunikasjon i EØS. Antallet markeder som kan pålegges forhåndsregulering er derfor redusert i denne rekommandasjonen fra 18 til 7 markeder.
- 21) Reduksjonen av antallet markeder som kan forhåndsreguleres innebærer ikke nødvendigvis at det er effektiv konkurranse i hver av EFTA-statene på alle markedene som er fjernet, og at forhåndsregulering ikke vil være aktuelt for disse markedene. Merknader som Overvåkningsorganet har mottatt under revisjonsprosessen hevder at fortsatt regulering kan være nødvendig på visse markeder.
- 22) Markedene som er oppført i vedlegget er utpekt på grunnlag av tre kumulative kriterier. For markeder som ikke er angitt i denne rekommandasjonen, bør de nasjonale reguleringsmyndigheter anvende de tre kriteriene på det aktuelle markedet. For markeder som er oppført i vedlegget til rekommandasjon nr. 194/04/COL av 14. juli 2004 men ikke i vedlegget til denne rekommandasjon, bør nasjonale reguleringsmyndigheter ha myndighet til å anvende de tre kriteriene for å vurdere om et marked, på grunnlag av nasjonale forhold, fortsatt kan underlegges forhåndsregulering. For markeder som er oppført i denne rekommandasjonen kan en nasjonal reguleringsmyndighet velge å ikke utføre en markedsanalyse dersom myndigheten fastslår at de tre kriteriene ikke er oppfylt for det aktuelle markedet. Nasjonale reguleringsmyndigheter kan identifisere andre markeder enn de som er oppført i rekommandasjonen, forutsatt at de opptrer i samsvar med artikkel 7 i rammedirektivet. Manglende

⁽⁶⁾ EUT L 344 av 28.12.2007, s. 65.

⁽⁷⁾ Fjerde innledende betraktning til EØS-avtalen.

melding av et utkast til tiltak som påvirker samhandelen mellom EFTA-statene som beskrevet i innledende betraktning 38 i rammedirektivet kan føre til at det innledes prosedyrer mot den aktuelle staten. Andre markeder enn de som er oppført i denne rekommandasjonen, bør defineres på grunnlag av konkurranseprinsippene fastsatt i Overvåkningsorganets kunngjøring om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i EØS⁽⁸⁾, og være i samsvar med Overvåkningsorganets retningslinjer for markedsanalyse og vurdering av sterk markedsstilling, samtidig som de innfrir de tre kriteriene som er fastsatt ovenfor.

- 23) Det at denne rekommandasjon identifiserer produkt- og tjenestemarkeder der forhåndsregulering kan være berettiget, betyr ikke at regulering alltid vil være berettiget, eller at disse markedene vil bli pålagt reguleringsmessige forpliktelser fastsatt i særdirrektivene. I særdeleshet kan reguleringer ikke pålegges eller må trekkes tilbake dersom det er effektiv konkurranse på disse markedene i fravær av reguleringer, det vil si dersom ingen operatør har sterk markedsstilling i betydningen av rammedirektivets artikkel 14. De reguleringsmessige forpliktelsene må være hensiktsmessige, og bygge på den konkrete typen problem som er definert, de må være forholdsmessige og de må begrunnes sett i lys av formålene fastsatt i rammedirektivet; særlig skal det påses at de gir maksimale fordeler for brukerne, sikrer at konkurransen ikke vris eller hindres, og fremmer effektiv investering i infrastruktur og nyskaping samt effektiv bruk og forvaltning av radiofrekvenser og nummerressurser.
- 24) Identifiseringen av markeder i denne rekommandasjon berører ikke definisjonen av markeder i enkelttilfeller i henhold til konkurranseretten. Omfanget av forhåndsreguleringer berører heller ikke omfanget av aktiviteter som kan analyseres under konkurranseretten.
- 25) Denne rekommandasjon har vært gjenstand for offentlig høring og samråd med nasjonale reguleringsmyndigheter og nasjonale konkurransemyndigheter.
- 26) Denne rekommandasjon skal fortolkes sett i lys av redegjørelsen for kommisjonsrekommandasjon 2007/879/EF om relevante produkt- og tjenestemarkeder innen sektoren for elektronisk kommunikasjon som kan pålegges forhåndsregulering i henhold til rammedirektivet. Redegjørelsen omfatter bl.a. beskrivelsen av teknologi i utvikling i henhold til markedene beskrevet i rekommandasjonen –

RETTER DENNE REKOMMANDASJON TIL EFTA-STATENE:

1. Ved definering av relevante markeder ut fra nasjonale omstendigheter i samsvar med artikkel 15 nr. 3 i rettsakten nevnt i EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5cl, *europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester*, som tilpasset avtalen ved avtalens protokoll 1 og de sektorvise tilpasningene i vedlegg XI til avtalen, bør de nasjonale reguleringsmyndigheter analysere produkt- og tjenestemarkedene identifisert i vedlegget til denne rekommandasjon.
2. Når det identifiseres andre markeder enn de som er oppgitt i vedlegget, bør nasjonale reguleringsmyndigheter påse at følgende tre kumulative kriterier er oppfylt:
 - a) Det må foreligge høye og varige etableringshindringer. Disse kan være av strukturell, rettslig eller reguleringsmessig art.
 - b) En markedsstruktur som ikke beveger seg i retning av effektiv konkurranse innenfor det relevante tidsrommet. Dette kriteriet innebærer at konkurranseforholdene bak etableringshindringene må undersøkes.
 - c) Anvendelsen av konkurranserettenens regler alene kan ikke bøte på de aktuelle markeds manglene.

⁽⁸⁾ Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 46/98/COL av 4. mars 1998 om utferdigelse av to kunngjøringer på konkurranseområdet om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), og om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 (EFT L 200 av 16.7.1998, s. 46, og EØS-tillegget nr. 28 av 16.7.1998, s. 1).

3. Denne rekommandasjon berører ikke markedsdefinisjoner, resultater av markedsanalyser og reguleringsmessige forpliktelser innført av nasjonale reguleringsmyndigheter i henhold til artikkel 15 nr. 3 og artikkel 16 i rettsakten nevnt i EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5cl (*europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester*) for datoen for vedtakelsen av denne rekommandasjon.
4. Denne rekommandasjon er rettet til EFTA-statene.

Utferdiget i Brussel, 5. november 2008

For EFTAs overvåkningsorgan

Per Sanderud

President

Kurt Jaeger

Medlem av kollegiet

*VEDELEGG***Detaljnivå**

1. Tilgang til det offentlige telenett på fast sted for privat- og bedriftskunder.

Engrosnivå

2. Anrop som begynner i det offentlige faste telefonnettet.

I denne rekommandasjon skal anrop også omfatte framføring av anrop foretatt på en slik måte at det i nasjonal sammenheng tilsvarer de grenser som er fastsatt for markedene for transitt og avslutning av anrop i det offentlige faste telefonnettet.

3. Avslutning av anrop på individuelle offentlige telenett levert på fast sted.

I denne rekommandasjon skal avslutning av anrop også omfatte framføring av anrop foretatt på en slik måte at det i nasjonal sammenheng tilsvarer de grenser som er fastsatt for markedene for anrop som begynner og transitt av anrop i det offentlige faste telefonnettet.

4. Engrossalg av (fysisk) tilgang til nettverksinfrastruktur (inkludert tilgangsnett med delt eller helt åpen tilgang) på fast sted.

5. Engroslevering av bredbåndtilgang.

Dette markedet omfatter ikke-fysisk eller virtuell nettverkstilgang, inkludert "bitstrøm"-tilgang på et fast sted. Dette markedet befinner seg nedstrøms fra den fysiske tilgangen som omfattes av marked 4 ovenfor, i den forstand at engroslevering av bredbåndtilgang kan skapes med denne ressursen kombinert med andre elementer.

6. Engrossalg av terminingssegmenter av leide samband, uavhengig av hvilken teknologi som brukes for å gi leid kapasitet eller kapasitet til bestemte formål.

7. Taleanrop som avsluttes i individuelle mobiltelefonnett.

Godkjenning av statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 3 **2009/EØS/36/02**

EFTAs overvåkningsorgan har ingen innsigelser mot følgende statsstøttetiltak:

Vedtaksdato: 18. februar 2009

Saksnummer: 64824

EFTA-stat: Norge

Region: –

Tittel (og/eller navnet på mottakeren): Bioenergiprogrammet

Rettslig grunnlag: Det norske statsbudsjettet, kapittel 1150 post 50, og den årlige jordbruksavtalen

Type tiltak: Støtteordning

Formål: Miljøvern

Støttens form: Direkte tilskudd

Budsjett: NOK 35 millioner (ca. EUR 3,9 millioner) årlig. Årlig budsjett underlagt Stortingets budsjettprosedyrer

Støtteintensitet: I henhold til retningslinjene

Varighet: Til 1.1.2014

Navn og adresse til myndigheten som gir støtten: Landbruks- og matdepartementet, Postboks 8007, 0030 Oslo, Norge

Andre opplysninger: –

Teksten til vedtaket, der alle fortrolige opplysninger er fjernet, foreligger på EFTAs overvåkningsorgans nettsider:

<http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/stateaidregistry/>

Ikke statsstøtte i betydningen av EØS-avtalens artikkel 61**2009/EØS/36/03**

EFTAs overvåkningsorgan har kommet til at følgende tiltak ikke utgjør statsstøtte i betydningen av EØS-avtalens artikkel 61:

Vedtaksdato: 30. januar 2009

Saksnummer: 65833

EFTA-stat: Norge

Region: –

Tittel (og/eller navnet på mottakeren): Statlig finansiering av Eksportfinans

Rettslig grunnlag: EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1

Type tiltak: Låneordning

Formål: Langsiktig finansiering av Eksportfinans

Støttens form: Direkte lån

Budsjett: NOK 30 milliarder, ca. EUR 3,1 milliarder

Støtteintensitet: –

Varighet: Til 31. desember 2010

Økonomiske sektorer: Eksportfinans gir finansiering til hele den norske eksportindustrien

Navn og adresse til myndigheten som gir støtten: Staten v/Nærings- og industridepartementet,
Einar Gerhardsens plass 1, 0030 Oslo, Norge

Andre opplysninger: –

Teksten til vedtaket, der alle fortrolige opplysninger er fjernet, foreligger på EFTAs overvåkningsorgans nettsider:

<http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/stateaidregistry/>

Melding fra EFTAs overvåkningsorgan om gjeldende rentesatser for tre EFTA- 2009/EØS/36/04
stater for tilbakebetaling av statsstøtte og for referanse- og kalkulasjonsrenter, med
virkning fra 1. mars 2009

Offentliggjøres i henhold til artikkel 10 i vedtak 195/04/COL av 14. juli 2004 (offentliggjort i EUT L 139 av 25.5.2006, s. 37, og EØS-tillegget nr. 26 av 25.5.2006, s. 1)

Grunnsatsene beregnes i samsvar med kapittelet om framgangsmåten for fastsettelse av referanse- og kalkulasjonsrenter i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte, som endret ved Overvåkningsorganets vedtak nr. 788/08/COL av 17. desember 2008. For å finne den gjeldende referanserenten må det legges til marginer i henhold til retningslinjene for statsstøtte. **For kalkulasjonsrenten betyr dette at den aktuelle marginen på 100 basispoeng må legges til grunnsatsen.** Rentesatsen for tilbakebetaling av statsstøtte beregnes også vanligvis ved å legge 100 poeng til grunnsatsen som beskrevet i Overvåkningsorganets vedtak nr. 789/08/COL av 17. desember 2008 om endring av Overvåkningsorganets vedtak nr. 195/04/COL av 14. juli 2004 (offentliggjort i EUT L 139 av 25.5.2006, s. 37, og EØS-tillegget nr. 26 av 25.5.2006, s. 1).

	Island	Liechtenstein	Norge
1.1.2009–31.1.2009	16,42	2,95	6,43
1.2.2009–28.2.2009	16,42	2,33	5,41
1.3.2009–	16,42	1,58	4,26

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning

2009/EØS/36/05

(Sak COMP/M.5570 – Platinum/Delphi)

1. Kommisjonen mottok 30. juni 2009 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Platinum Equity LLC ("Platinum", USA) ved kjøp av av aksjer og eiendeler overtar kontroll i henhold til rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over deler av foretaket Delphi Corporation ("Delphi", USA).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Platinum: egenkapitalinvesteringer
 - Delphi: framstilling av elektronisk utstyr og transportsystemer til bilindustrien.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EF) nr. 139/2004. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 155 av 8.7.2009. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 (0)2 296 43 01 eller +32 (0)2 296 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.5286 – COMP/M.5570 – Platinum/Delphi, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1.

Statsstøtte – Det forente kongerike**2009/EØS/36/06****Statsstøtte C 14/08 (tidl. NN 1/08) – Omstrukturingsstøtte til Northern Rock****Innbydelse til å sende inn merknader i henhold til EF-traktatens artikkel 88 nr. 2**

Kommisjonen har besluttet å innlede formell undersøkelse etter EF-traktatens artikkel 88 nr. 2 med hensyn til ovennevnte støtteordning, se [EUT C 149 av 1.7.2009](#).

Interesserte parter kan sende sine merknader til de aktuelle tiltakene innen en måned etter at denne oppsummeringen og følgebrevet ble offentliggjort i EUT, til:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Faks: +32 229 612 42

Merknadene vil bli oversendt til Det forente kongerike. En part som ønsker å få sine merknader behandlet fortrolig, kan sende inn en skriftlig, begrunnet anmodning om dette.